O ÎNTÂLNIRE CIUDATĂ

E puţin trecut de prânz, într-una din acele zile mohorâte de la jumătatea lui ianuarie, când pare că nu se va lumina niciodată de-a binelea, când amurgul începe să se întrepătrundă cu după-amiaza. Aerul curat şi transparent e străbătut de fâşii de lumină artificială, iar un bărbat de patruzeci de ani într-un palton de caşmir se plimbă pe sub un pod de cale ferată, în această parte jerpelită şi monotonă din estul Londrei. Apa se scurge de pe grinzile de deasupra. Vede curtea unui atelier de demontat maşini – câteva dintre ele sunt parcate pe stradă. Vede o cârciumă cu gratii la ferestre şi biroul unei firme de taxiuri îngust cât un coridor. Zona îi este cu totul necunoscută şi, totuşi, nu se poate spune în nici un caz că s-a rătăcit. Pare mulţumit de sine, ca şi cum are ceva de sărbătorit, şi ar fi băut deja pentru asta, dar, dincolo de orice, pare că nu se află acolo unde trebuie. Omul nepotrivit, pe strada nepotrivită, la ora nepotrivită – o încrucişare de greşeli, ghinion şi nenorociri.

Deodată, îi vorbeşte cineva. La început, este prea preocupat ca să bage de seamă, dar apoi vede că cel care îi vorbeşte face parte dintr-un grup de şase tineri, care merg în aceeaşi direcţie ca şi el: trei negri şi trei albi, trei alături de el, iar trei în urma lui. Vede că sunt mai tineri decât crezuse, foarte solizi, îmbrăcaţi în haine lucioase pe care sunt scrise nume americane – denumiri ale unor echipe de baschet şi de fotbal american –, iar o voce repetă:

— Am zis că mi se pare că te-ai rătăcit.

— Nu, spune bărbatul cu fermitate, apoi iuţeşte pasul, suficient cât să pară hotărât, dar, speră el, nu şi înspăimântat.

— Mda, chiar cred că te-ai rătăcit.

Doi tineri din spatele lui îl opresc şi îl imobilizează, apucându-l fiecare de câte un braţ, iar cel care vorbise, un puşti negru, cu faţa mare, lată şi inteligentă, cu tuleie aspre de adolescent deasupra buzei de sus, începe să-i scotocească buzunarele. Bărbatul în caşmir are un aer neobişnuit de meditativ, ca şi când n-ar avea nimic împotrivă să fie tâlhărit, de parcă s-ar fi aşteptat să se întâmple asta, de parcă ar fi exact ceea ce aştepta. Stă liniştit, nu se împotriveşte, îi lasă să-şi ducă la bun sfârşit treaba, oricare ar fi ea. Nici măcar nu se oboseşte să se uite la atacatorii săi. În schimb, ochii săi privesc ţintă în depărtare. Strada pare cu desăvârşire pustie, incredibil de pustie, dar nu-şi închipuie că prezenţa altor oameni l-ar putea ajuta.

Apoi îşi dă seama că se înşală. Strada nu este deloc pustie. Vede pe altcineva, cineva care stă în umbra podului de cale ferată; încă un tâlhar, se gândeşte la început, unul care poate că are grijă să nu vină cineva. Dar, pe măsură ce mâinile străine dau buzna în hainele şi în trupul său, scot diverse obiecte – chei, o batistă, un exemplar din *Londra de la A la Z*[1] – şi le aruncă pe cele considerate fără valoare, acest nou personaj se apropie. Arată rău, ca şi când ar fi luptat într-un război, într-o bătălie importantă din care n-a ieşit neapărat victorios.

E un bărbat alb, cam de vreo douăzeci şi cinci de ani, înalt, solid, cu o înfăţişare dură. Dar are faţa inflamată, toată pielea îi este rănită, făcută zdrenţe şi lividă; o buză tăiată, un ochi învineţit, zgârieturi proaspete pe la toate marginile tari, ascuţite şi vulnerabile ale feţei. Poartă un costum albastru-azuriu care cândva trebuie să fi fost impecabil de elegant. Acum este şifonat, rupt în genunchi, plin de dâre şi pete de substanţe prevestitoare de rău. Iar sub costum poartă un tricou alb, pătat cu insule şi arhipelaguri întunecate făcute dintr-o materie care nu poate fi decât sânge.

Bărbatul plin de sânge priveşte tâlhăria cu un interes obosit şi se îndreaptă spre tâlhari, implicat în

[1] *Londra de la A la Z*, hartă a Londrei sub formă de atlas, publicată începând din 1936 de firma Geographers' Map Company.

spectacol, dar plictisit de el. Acum puştiul negru are un portofel în mână şi îi cercetează conţinutul rapid, cu o precizie plină de dispreţ.

Bărbatul plin de sânge spune răspicat, cu un accent nordic:

— Dă-i portofelul înapoi! Fii băiat cuminte!

Cei şase tâlhari aud şi râd. Atât din cauza accentului, cât şi din cauza absurdităţii cererii. Se întorc spre el, apoi îşi eliberează victima, întrucât i-au şterpelit deja obiectele de preţ. Au terminat treaba asta. Acum au descoperit ceva nou şi mai captivant.

— Mai zi o dată, spune băiatul cu portofelul.

— Am zis să-i dai înapoi portofelul. Fii negrişor cuminte!

Tăcerea pare nesfârşită.

Apoi unul dintre tinerii albi zice:

— Îmi insulţi prietenul, scârbă rasistă?

— Nu prea cred că ţi-e prieten.

Între timp, băieţii au remarcat înfăţişarea nou-venitului şi au descifrat cel puţin o parte a semnificaţiei acesteia: costumul, faţa, sângele. Unul dintre ei, mai atent sau mai puţin curajos decât ceilalţi, simţind ceva periculos şi feroce, le spune celorlalţi:

— Ştiţi, nu trebuie să ne amestecăm în chestia asta.

Dar cel care ţine portofelul în mână nu ascultă şi spune:

— De ce nu mă obligi să i-l dau înapoi?

Bărbatul îşi trece o mâna prin păr şi îşi ia o înfăţişare care exprimă mai ales plictiseală.

— Zău că m-am săturat de toate astea, spune bărbatul, făcând aluzie la nişte întâmplări pe care ei n-au de unde să le ştie. N-am nevoie de aiurelile astea legate de bărbăţie şi de violenţă. Şi nici voi n-aveţi.

Apoi, cu un aer distrat, scoate un pistol din buzunar. Ar putea să fie adevărat sau ar putea să fie fals, dar tinerii tâlhari vor avea puţin timp la dispoziţie ca să se gândească la asta. Bărbatul cu pistolul pare nesigur pe picioare, şovăielnic, instabil. Apoi spune:

— De fapt, n-am nevoie nici de pistolul ăsta.

Aruncă nepăsător pistolul spre trotuar şi, când acesta ajunge jos, se descarcă. Se aude un singur foc, iar zgomotul puternic este amplificat şi capătă rezonanţe metalice de la grinzile podului. Glonţul se înfige într-una din maşinile parcate, dar ar fi putu să ajungă oriunde, în carne vie. Tâlharii o iau la fugă, dar bărbatul însângerat îl înşfacă pe cel mai la îndemână şi îl loveşte peste faţă cu dosul palmei, apoi repetă lovitura de cinci sau şase ori.

— Băi rahat cu ochi, să nu îndrăzneşti să mă acuzi de rasism, spune el.

Şi îl loveşte din nou pe băiat, apoi îl azvârle pe trotuar în faţa sa, ca şi cum ar fi fost un sac de gunoi menajer. Începe să-l lovească, dar apoi simte o

prezenţă sâcâitoare în dreptul umărului. Se întoarce, gata să se ocupe de orice sau oricine ar fi, dar nu-i decât cel care a fost tâlhărit, victima.

— Opreşte-te, zice el. Ce faci? O să-l omori!

Ca şi când acesta ar fi un gând nou-nouţ, omul se opreşte din lovit. Se liniştеşte, îşi îndreaptă haina cea imposibil de îndreptat şi se îndepărtează vreo şase paşi de locul în care zace băiatul. Apoi băiatul se adună de pe jos cu precauţie, îşi târăşte trupul pe trotuar, se pune pe picioare şi o ia la fugă. Cei doi bărbaţi se uită după el.

— Ai dreptate. Nu pe el vreau să-l omor. Să mergem de-aici. Unde suntem?

Bărbatul care a fost tâlhărit se apleacă spre trotuar şi îşi adună cheile şi batista, punându-le în buzunare. Între timp, salvatorul său ia de pe jos pistolul, portofelul furat, pe care tâlharii l-au abandonat în fuga lor, şi *Londra de la A la Z*. Apoi priveşte în jurul său, în căutare unei plăcuţe stradale care să-i spună unde se află. Nu vede nimic, dar deschide, totuşi, harta celui jefuit. Asta nu-i foloseşte la nimic. Harta însăşi este un puzzle absurd, o enigmă, un labirint. Fuseseră trasate linii groase şi negre de-a lungul tuturor drumurilor, de-a lungul tuturor străzilor, bulevardelor, pieţelor, podurilor şi aleilor de pe fiecare pagină a hărţii. În felul acesta, toate numele de străzi deveniseră

ilizibile, ca şi cum întreaga Londră ar fi fost umplută cu sublinieri şi nimicită, devenind teoretică şi anonimă. Harta fusese transformată într-un simplu model, în decor şi ornament, într-o schiţă abstractă a cărei sursă de inspiraţie principală – deşi împărtăşită – era Londra. Nu-i va conduce acasă. Undeva departe sirena unei maşini de poliţie spintecă aerul.

Bărbatul cu tricoul însângerat îl priveşte pe cel cu paltonul de caşmir, posesorul unei hărţi inutile, şi zice:

— O să-mi spui că există o explicaţie foarte simplă pentru asta, nu-i aşa?

PSIHOTERAPIE

Judy Tanaka şi psihoterapeuta ei rămăseseră într-o tăcere apăsătoare, dar nu neapărat ostilă, aproape toată prima jumătate a şedinţei. Soarele de iarnă pătrundea în camera de la subsol, iar umbrele făcute de ramele ferestrei desenau pe podeaua acoperită de covoare diamante ascuţite şi strălucitoare de lumină. Psihoterapeuta lui Judy, o femeie suplă şi tânără, dar cu părul cărunt, cu inele mari şi ciorapi galbeni de mătase, privea pe fereastră în depărtare, spre un parc părăginit din Kentish Town[1], dar avea obiceiul să le dea de înţeles clienţilor ei că atenţia îi rămânea în continuare în cameră, îndreptată spre ei, pentru cazul în care ar fi avut nevoie.

Judy Tanaka îşi petrecuse mult timp gândindu-se la psihoterapeuta ei, mai ales la orientarea ei sexuală, vrând să ştie dacă era sau nu lesbiană şi dacă exista sau nu un fel de ostilitate de neprofesionist în

[1] Kentish Town, zonă din nodul Londrei situată în cartierul Camden.

felul rece în care o întâmpina la începutul fiecărei şedinţe. Poate că psihoterapeuta o ura, pentru că Judy nu era lesbiană, pentru că avea o viaţă amoroasă heterosexuală foarte intensă, cu care psihoterapeuta nu putea spera să concureze. Poate că era geloasă. Poate că voia să-şi seducă pacienta. Dar Judy ajunsese la concluzia că acest gen de speculaţii erau o modalitate uşor de înţeles, dar nepotrivită şi foarte evidentă, de a se eschiva de la problemele arzătoare. Făcea tot ce-i stătea în putinţă ca să nu se mai gândească la psihoterapeută şi să înceapă să vorbească despre ea.

În cele din urmă, a spus:

— Cred că mi se întâmplă ceva foarte ciudat.

— Ceva benefic? a întrebat psihoterapeuta, apoi şi-a întors uşor capul spre Judy, luându-şi privirea de la grădină.

— Nu-mi dau seama, a spus Judy, dar chiar cred că am început să mă schimb.

— Şi în ce mod sau moduri te schimbi?

Judy s-a răsucit în fotoliul ei mare, din piele încreţită, şi s-a gândit bine înainte să răspundă.

— Cred că devin mai complexă, a spus ea. Mai densă, mai plină de zgomote şi de poluare, mai copleşită de probleme de organizare şi de infrastructură.

Psihoterapeuta o privea pe Judy în tăcere şi cu neîncredere, iar Judy a rămas uimită de lipsa ei evidenta de interes şi înţelegere.

— Uneori mă simt bombardată şi asediată, a spus Judy. Iar alteori simt că aş fi ciumată. Câteodată mă simt de parcă aş fi luat foc, iar altădată, de parcă m-aş fi rătăcit în ceaţă, într-o straşnică ceaţă gălbuie[1], aşa cum era pe vremuri.

— Cred că eşti cam tânără ca să-ţi aduci aminte de ceaţa gălbuie, Judy, a spus foarte amabil psihoterapeuta. Legile referitoare la curăţenia aerului au fost adoptate cu mult înainte ca tu să te fi născut.

— Poate că posed o memorie a rasei.

— Cam despre ce rasă ar fi vorba?

Vai! O luau iarăşi de la capăt. Judy era obişnuită cu tactica asta. Şi înainte avusese de-a face cu ea destul de des. Oamenii, chiar şi terapeuţii profesionişti, voiau sa creadă că neliniştea şi dezorientarea ei se datorau în întregime simplului fapt că era de origine străină, faptului că era pe jumătate japoneză, o străină în peisajul obişnuit al Londrei. Judy respingea în mod invariabil asemenea explicaţii ieftine şi la îndemână.

— Memoria mea de rasă ar fi englezească, i-a spus apăsat psihoterapeutei. M-am născut în sudul Londrei, ce Dumnezeu!

Psihoterapeuta a şovăit, iar Judy a continuat:

[1] Ceaţă gălbuie şi groasă care se producea altădată în marile oraşe din Marea Britanie, dar mai ales în Londra, cauzată de arderea cărbunelui brun; acest tip de ceaţă a dispărut după adoptarea, în 1956, a unui set de legi împotriva poluării.

— Şi problemele astea pe care le am cu bărbaţii. Cei care vin din afara oraşului. Toţi sunt nişte simpli turişti, excursionişti. Vin şi se holbează la atracţiile mele turistice, lasă în urmă o grămada de gunoaie, apoi îşi văd de drum.

— E o metaforă potrivită.

— Nu e doar o metaforă, a insistat Judy. Uită-te la mine. Nu-ţi trezesc nimic în minte? Se pot vedea la mine atât semne de înnoire, cât şi de decădere. Pe pielea mea se succed senzaţii ciudate. Simt viciul, crima şi migraţiile. Venele îmi pulsează de parcă ar fi zguduite de nişte garnituri de metrou. Uneori tubul digestiv îmi e înfundat. Se aud semnale de alarmă. Se produc aglomerări şi ambuteiaje. O parte din mine e pentru toată lumea, o alta este privată. Posed apartamente şi blocuri-turn. Nu trebuie să fii geniu ca să înţelegi ce se întâmplă. Londra cu împrejurimile ei *c'est moi*[1]!

Psihoterapeuta a tuşit ca să-şi ascundă un chicotit zeflemitor, dar nu a reuşit să-l mascheze cu totul. Judy ştia că este caraghios din partea ei să vină aici, la şedinţele astea scumpe, într-o parte a oraşului pe care altminteri n-ar fi frecventat-o, ca să fie luată peste picior de o femeie pe care nici n-o cunoştea şi în care nici n-avea încredere.

[1] În franceză, în original, ... *sunt eu* – aluzie la celebra afirmaţie a lui Gustave Flaubert: *„Madame Bovary c'est moi!"* (Doamna Bovary sunt eu!).